श्री साईसच्चरित

।। अथ श्रीसाईसच्चरित ।। अध्याय ८ वा ।।

।।श्री गणेशाय नमः ।। श्रीसरस्वत्यै नमः ।। श्रीगुरुभ्यो नमः ।। श्रीकुलदेवतायै नमः ।। श्रीसीतारामचंद्राभ्यां नमः ।। श्रीसद्गुरुसाईनाथाय नमः ।। मागील अध्यायीं जाहलें कथन । कैसे साई हिंदू वा यवन । काय त्या शिरडीचें भाग्य गहन । जें निजस्थान बाबांचें ।।१।। कैसे बाबा आरंभीं पोर । पुढे जाहले वेडे फकिर। कैसी बनविली बाग सुंदर । मूळच्या उखर स्थळाची ।।२।। कैसा कालें करुन पुढा । त्याचि जागेवर जाहला वाडा । धोती पोती खंडयोग गाढा । वर्णिला निधडा बाबांचा ।।३।। झिजवूनियां निजकाय । बाबांनीं साहिले कैसे अपाय । भक्तकैवारी साईराय । वर्णूं मी काय तयांतें ।।४।।आतां ऐका नरजन्माचें महिमान । साईंच्या भैक्ष्यवृत्तीचें वर्णन । बायजाबाईचें संतसेवन । बाबांचें भोजनकौतुक ।।५।। तात्या बाबा म्हाळसापती । तिघे कैसे मशिदीं निजती । कैसे खुशालचंदाचे गृहा जाती । रहात्याप्रती समर्थ ।।६।। प्रत्यहीं उदय प्रत्यहीं अस्त । वर्षानुवर्षे जाहलीं फस्त । अर्धा जन्म निद्रितावस्थ । उरलाही स्वस्थ भोगवेना ।।७।। बाळपणी क्रीडासक्त । तरुणपणीं तरुणीरक्त । वृद्धापकाळीं जराग्रस्त । सदैव त्रस्त व्याधींनीं ।।८।। जन्मासी येऊनि पुष्ट होणें । श्वासोच्छ्वास करीत राहणें । दीर्घायुष्यवरी वांचणें । हें काय केणें या जन्मीं ।।९।। परमात्मप्राप्ति हेचि साची । इतिकर्तव्यता नरजन्माची । नाती श्वानसूकरादिकांची । जीविकाचि काय उणी ।।१०।। श्वानेंही आपुलीं पोटं भरितीं । प्रजोत्पादन यथेष्ट करितीं । तेथे नरदेहाचीच काय महती । साम्यस्थिंती उभयतां जैं ।।११।।आहार-निद्रादि चतुष्टय । यांतचि होतां आयुष्यक्षय । मग श्वानां-मानवां भेद काय । करा निर्णय विवेकें ।।१३।। हीच जरी नरदेहसफलता । तरुजन्मीं काय न्यूनता । भस्त्राही करी श्वासोच्छ्वासता । शरीरपुष्टता श्वानांही ।।१४।। मनुष्यप्राणी मुक्त आहे । तो निर्भय तो स्वतंत्र पाहे । तो शाश्वत ही जाणीव राहे । सफलता हे जन्माची ।।१५।। आला कोठूनि आहे कोण । नरजन्माचें काय कारण । एथील बीज जाणे तो प्रवीण । त्यावीण शीण मग सारा ।।१६।। जैसी नंदादीपाची ज्योती । एकचि दिसे आदिअंतीं । परी वेगळी क्षणाक्षणाप्रती । तैशीच स्थिति देहाची ।।१७।। बाल्य-तारुण्य-वार्धक्यावस्था । या तों प्रकट जनां समस्तां । परी येती जाती स्वभावता । कोणा न कळतां कदाही ।।१८।। दिसे तीच तत्क्षणीं नासे । अपरिमित तरी एकचि भासे । तैसाचि देह जो या क्षणीं असे । क्षणांतीं नसे पूर्वील ।।१९।। देह मळमूत्रांची न्हाणी । श्लेष्म-पूय-लाळींची घाणी । मरण ठेविलें क्षणोक्षणीं । कुलक्षणी मोठा हा ।।२०।। जें हें कृमिकीटकांचें घर । नाना रोगांचें आगर । अश्वत्थ आणि क्षणभंगुर । तें हें शरीर मानवी ।।२१।। मांसशोणितस्नायूंचा गाडा । तो हा अस्थि-चर्मांचा सांगाडा । मूत्र-पुरीष दुर्गंधीचा राडा । जीवा खोडा प्रत्यक्ष ।।२२।। त्वचा मांस रुधिर स्नायू । मेद मज्जा अस्थि वायू । अमंगल अंगें उपस्थ पायू । ते अल्पायु हे काया ।।२३।। ऐसा अमंगल आणि नश्वर । नरदेह जरी क्षणभंगुर । तरी मंगलधाम श्रीपरमेश्वर । हातीं येणार एणेंचि ।।२४।। सदैव लागलें जन्म-मरण । कल्पनेचेंचि भय दारुण । नाहीं लागतां कानाला कान । प्राण हा निघून जाईल ।।२५।। कोण लक्षी दिवसराती । किती येती आणिक जाती । मार्कंडेयाच्या आयुष्यें जन्मती । तयांही कालगति चुकेना ।।२६।। ऐसिया क्षणभंगुर नरदेहीं । पुण्यश्लोक कथावार्ताही । गेला काळचि पडे संग्रहीं । तद्विरहित तो व्यर्थ ।।२७।। हीच जाणीव झालिया निश्चित । हेंचि जन्मा आल्याचें हित। परी हा विश्वास नाहीं पटत । अनुभवाव्यतिरिक्त कोणाही ।।२८।। परी यावया हा अनुभव । करुं लागे अभ्यास विभव । तरी शाश्वत सुखार्थी हा जीव । तेणें हें वैभव साधावें ।।२९।। दारा सुत वैभव वित्त । पृथ्वी समुद्रवलयांकित । ईश्वरकृपें इतुकेंही प्राप्त । तरी तो अतृप्त मानसीं ।।३०।। शाश्वत सुख आणि शांति । हेंच ध्येय ठेवूनि चित्तीं । भूतीं भगवंत हे एक उपास्ति । परमप्राप्तिदायक ।।३१।। त्वचा मांस रुधिर हाडां । जोडूनि केला हा देहसांगाडा । परमार्थाचा प्रत्यक्ष खोडा । ममत्व सोडा तयाचें ।।३२।। मानावा तो केवळ चाकर । नका बैसवूं त्या डोक्यावर । लाड न पुरवा निरंतर । नरकद्वार करु नका ।।३३।। निर्वाहापुरतें अन्न आच्छादन । तैसेंच तात्पुरते लालन पालन । लावा अध्यात्मिक उन्नतीलागून । जन्ममरण चुकवावया ।।३४।। जन्ममरणादि अनर्थात्मक । प्रतिक्षण विनाशोन्मुख । कैसें क्षणिक याचें सुख । निरंतर असुख जो ।।३५।। जैसी विद्युल्लता पाहीं । आतां आहे आतां नाहीं । क्षणिक सांगर - तरंगता ही । विचार कांहीं करावा ।।३६।। देहगेहापत्य स्त्री जन । हीं सर्व नाशिवंत जाणून । मातापित्यांसी खांदां वाहून । स्वयें जो आपण उमजे ना ।।३७।। मेल्यामागें खुशाल मरे । फिरे जन्म - मरणांचे फेरे । परी तें कोण्या गुणें आवरे । विचार न करी क्षणभरी ।।३८।। करितां नित्य कुटुंबाची भर । आयुष्य जातसे भराभर । काळ आयुष्यगणनातत्पर । कर्तव्यविसर त्या नाहीं ।।३९।। भरतां अखेरची घडी । मग तो थांबेना एक चिपडी । धीवर जैसा जाळें ओढी । मरणी तडफडी जीव तैसा ।।४०।। महद्भाग्याचिया परवडी । वेंचूनियां पुण्यकोडी । लाधली नरदेहाची जोडी । घडीनें घडी साधावी ।।४१।। करुं जातां भगीरथ युक्ति । या नरदेहाची नाहीं प्राप्ति । केवळ अदृष्टें ये अवचट हातीं । व्यर्थचि मातींत मिळवा ना ।।४२।।

पुढील जन्मीं करुं म्हणतां । एकदां हा हातींचा जातां । पुढें हाचि येईल ही निश्चितता । ऐसें मानिता तो मूर्ख ।।४३।। कितीएक पापी देहवंत । होऊनि शुक्र - बीजसमन्वित । योनिद्वारासी होती प्राप्त । शरीरग्रहाणार्थ निजकर्मे ।।४४।। कितीएक ते त्याहूनि अधम । असतां जंगमवर्गी जन्म । मागुती स्थावरभाव परम । यथाकर्म प्राप्त त्यां ।।४५।। जेणें जैसें उपार्जिलें ज्ञान । जयाचें जैसें कर्मानुष्ठान । तदनुसार तया शरीरग्रहण । श्रुतिप्रमाण हा योग ।।४६।। 'यथाप्रज्ञं हि संभवा'। वदे श्रुति माय अतिकणवा । जैसा जयाचा विज्ञानठेवा । जननही जीवा तैसेंच ।।४७।। अर्तक्य ईश्वरी विंदान । अशक्य तयाचें संपूर्ण ज्ञान । अंशमात्रें लाधे जरी कवण । एक तो धन्य नरदेह ।।४८।। परमभाग्यें हा नरजन्म । महत्पुण्यें ब्राह्मणवर्ण । ईशकृपें साईचे चरण । लाभ हा संपूर्ण अलभ्य ।।४९।। आहेत जरी नाना योनी । मानवचि श्रेष्ठ सर्वांहुनी । आलों कोठुनी निर्मिले कोणीं । विवेक - श्रेणी मानवीच ।।५०।। इतर योनी हें न जाणती । उपजती तैसा नाश पावती । भूत भावी वर्तमान गति । ईश्वरस्थिती नेणती ।।५१।। म्हणोनि हा नरदेह निर्मून । ईश्वर झाला आनंदसंपन्न । कीं विवेकवैराग्यातें वरुन । नर मद्भजन करील ।।५२।। विनाशी नर करितां साधन । होईल अविनाशी नारायण । नरदेहासम साधनसंपन्न । दुजा न आन ये सृष्टीं ।।५३।। गारुडी स्वयें मोठा चतुर । खेळ न करी अज्ञानियासमोर । जाणे कुशलतेचें वर्मसार । तो प्रेक्षकसंभार अपेक्षी ।।५४।। तैसाचि पशु - पक्षी - वृक्षसंभार । जीवजंतु निर्मूनि अपार । सखेदाश्चर्य परमेश्वर । लीलानिःसार गमली त्या ।।५५।। अफाट हा ब्रह्मांडविस्तार । चंद्र सूर्य तारा भार । निर्मित्याच्या कौतुकाचा विचार । लवभर कोणीही करीना ।।५६।। हा सर्व खेळ करण्याआंतु । माझा जगदीशाचा काय हेतु । ये अर्थीची निश्चयमातु । एकही तंजु जाणेना ।।५७।। माझी अतुल वैभवसमृद्धि । जाणील ऐसा कुशाग्रबुद्धि । प्राणी निर्मिला नाहीं तदवधि । विफल त्रिशुद्धि मम कार्य ।।५८।। ऐसें जाणूनि जगदीशें । निर्मिला प्राणी मानववेषें । कीं जो सारासार बुद्धिवशें । मज सामर्थ्यें जाणील ।।५९।। अगाध माझें वैभव तैशीच माझी शक्ति अपूर्व । माझ्या मायेचा हा खेळ सर्व । आश्चर्यपूर्वक तो जाणे ।।६०।। तोचि करील ज्ञानसंपादन । मच्चिंतन आणि मदवलोकन । तोचि हाईल आश्चर्यसंपन्न । होईल तैं पूर्ण खेळ माझा ।।६१।। प्रेक्षकांची जी आनंदसंपन्नता । तीचि मज माझे खेळाची सांगता । पाहूनि माझी जगन्नियंतृता । नर कृतार्थता मानील ।।६२।। काम्यकर्मे द्रव्योपार्जन । एतदर्थ न शरीरपोषण । यावज्जीव तत्त्वज्ञानसंपादन । हेंच जीवनसाफल्य ।।६३।। तत्त्व तेंचि जें अभेदज्ञान । तेंचि उपनिषद्ब्रह्मज्ञान । तेंचि परमात्मोपासन । तेंचि तो भगवान भक्तांचा ।।६४।। गुरु ब्रह्म नव्हेत दोन । झालें जया हें अभेद ज्ञान । हीच भक्ती घडतां जाण । मायातरण सुगम जें ।।६५।। जे श्रद्धावंत पुरुष योग्य । संपादिती ज्ञान वैराग्य । हें आत्मतत्त्वचि निजभोग्य । भक्त सभाग्य ते जाणा ।।६६।। स्वस्वरुपाचें जें अभान । तें अज्ञान निरसल्यावीण । स्वयें कृतार्थ मानी जो आपण । प्रतिबंध विलक्षण हा एक ।।६७।। ज्ञान आणि अज्ञान । दोनी हे विकार अविद्याजन्य । कांटियानें कांटा फेडून । तैसीं उडवून द्या दोनी ।।६८।। ज्ञानानें दूर करा अज्ञान । ज्ञानाज्ञानातीत होऊन । निर्मळ स्वस्वरुपावस्थान । हें एक पर्यावसान नरजन्मा ।।६९।। न करितां स्नेहाची रांगोळी । अज्ञानतमाची काजळी । 'मी मम' या वातीची होळी । ज्ञान न पाजळी निजप्रभा ।।७०।। नरदेहगत जें जें कार्य । असो निवार्य वा अनिवार्य । हें तों सर्व बद्धिकर्तव्य । निश्चयप्राय जाणावें ।।७१।। नाहीं आपणा दुजें काम । स्वस्थ भोगावें ऐश्वर्य आराम । अथवा चिंतावें रामनाम । होऊं निष्काम निश्चिंत ।।७२।। शरीरेंद्रिय - मन - बुद्धि । या तों सर्व आत्म्याच्या उपाधी । इहींची आत्मा भोक्तृत्व आपादी । स्वयें अनादि अभोक्ता ।।७३।। आत्म्याचें भोक्तृत्व औपाधिक । स्वयें अभोक्ता स्वाभाविक । शास्त्रन्याय अन्वय-व्यतिरेक । प्रमाण देखा ये अर्थी ।।७४।। हें एक जाणोनि निजवर्म । बुद्धीसि सोंपावें प्राप्तकर्म । तिचे हातीं मनाचे धर्म । स्वयें निष्कर्म वर्तावें ।।७५।। स्वधर्माचें अनुष्ठान । सदैव आत्मानात्मचिंतन । हेंचि नरजन्माचें पर्यावसान । समाधान स्वरुपीं ।।७६।। नाहीं नरदेहापरी आन । चारी पुरुषार्थ साधाया साधन । जो नर अभ्यासपरायण । तो नारायणपद पावे ।।७७।। म्हणूनि झालें न जों शरीरपतन । आत्मज्ञानार्थ करा यत्न । नरजन्माचा एकही क्षण । उपेक्षून टाकूं नका ।।७८।। समुद्रींचें क्षारोदक । मेघाहातीं पडतां देख । होतें जैसें गोड पीयूख । तें सुख जडतां गुरुपायी ।।७९।। ऐशिया नरदेहाची सद्गती । गुरुविना नकळे कवण्याप्रती । गुरुचि जेव्हां धरती हातीं । तैंचि उद्धरती जड जीव ।।८०।। मंत्र तीर्थ देव द्विज । ज्योतिर्वेद आणि भेषज । तैसेचि सातवे गुरुराज । भावना काज यां अवघियां ।।८१।। जयांच्या ठायीं जैशी भावना । सिद्धीही तैशीच त्याप्रमाणा । वेग जैसा अधिक उणा । सिद्धीही जाणा तैशीच ।।८२।। बद्धास करिती मुमुक्षु संत । मुमुक्षूचा करिती मुक्त । अव्यक्ताचे होऊनि व्यक्त । परोपकारार्थ हें करिती ।।८३।। कार्य नव्हे जें व्याख्यानें पुराणें । सुकर होई तें सत्पुरूषाचरणें । तयाचें हालणें चालणें । उपदेशणें निःशब्द ।।८४।। क्षमा शांति निःसंगता । भूतदया परोपरकारता । इंद्रियनिग्रह निरहंकारता । यांचा आचरता दुर्लभ ।।८५।। जें न लाभे पढतां ग्रंथ । सुलभ तें पहातां एक क्रियावंत । करी जें न तारागण अनंत । संपादी भास्वत एकला ।।८६।। तैसेचि हे उदार संत । सहज क्रिया त्यांच्या अनंत । करिती जीवांसी बंधमुक्त । सौख्य अत्यंत देतात ।।८७।। यांतीलचि एक साईमहंत । ऐश्वर्यवंत श्रीमंत । परी फकीरासम आचरित । आत्मनिरत सर्वदा ।।८८।। अनवच्छिन्न जयाची समता । मी माझें ही नाहीं वार्ता । जीवमात्रीं सदा सदयता । भूतीं भगवंतता मूर्तिमंत ।।८९।। सौख्यें जयासी नाहीं हरिख । दुःखे जयासी नाही शोक । सरिसे जया रावरंक । हें काय कौतुक सामान्य ।।९०।। जयाची भ्रूविक्षेपलहरी । क्षणांत रंकाचा राव करी । तो हा घेऊनि चौपालवी करीं । दारोदारीं हिंडतसे ।।९१।। धन्य ते जन जयांचे द्वारीं । बाबा होऊनि भिक्षेकरी । 'पोरी आण गे चतकुर भाकरी' । म्हणूनि पसरी निजकर ।।९२।। घेई टमरेल एके करीं । दुजिया हातीं चौपदरी । स्वयें फिरे दारोदारीं । नियमित घरीं प्रतिदिनीं ।।९३।। भाजी सांबारें दूध ताक । पदार्थ तितुके सकळिक । टमरेलांत ओतिती लोक । पहा हें कवतीक खाण्याचें ।।९४।। शिजला भात अथवा भाकरी । घ्यावया पसरली चौपदरी । पातळ पदार्थ मग

कैसीही परी । टमरेलाभीतरीं रिचविती ।।९५।। पदार्था - पदार्थाची घ्यावया चवी । लालसा कोठूनि व्हावी । रसासक्ति जिव्हे न ठावी । जीवीं उठावी कैसेनी ।।९६।। झोळींत पडलें जें यदृच्छेनें । तृप्त असावें तयाच्याच सेवनें । रुचकर कीं बेचव हें नेणे । चवीचि रसने नाहीं की ।।९७।। प्रहर दिवसा वस्तीलागुनी । भिक्षा मागत प्रतिदिनीं । तेणें उदरपूर्ति करुनी । समाधानी वर्तत ।।९८।। भिक्षा तरी काय नियमित । इच्छेस येईल तेव्हां मागत । कधी बारा वेळ एका दिवसांत । भिक्षेस जात गांवांत ।।९९।। एणेंपरी जें अन्न आणीत । मशिदींतील कुंडींत ठेवीत । कावळे कुत्रे त्यांतचि खात । कधी न हांकीत तयांना ।।१००।। मशीद - आंगण झाडणारी । त्यांतूनि दहाबारा भाकरी । घेऊनि जाई आपुले घरीं । कोणी न वारी तिजलागीं ।।१०१।। कुत्र्यां मांजरां हडहड करणें । स्वप्नांतही जो कदा नेणे । तो काय गरीब दुबळयां नको म्हणे । धन्यजिणें तयांचें ।।१०२।। आरंभीं हा वेडा फकीर । येचि नामें जनां महशूर । तुकडे मागूनि भरी जो उदर । कैंचा बडिवार तयाचा ।।१०३।। फकीर परी हाताचा सढळ । निरपेक्ष आणि स्नेहाळ । बाह्य चंचल अंतरीं अचळ। कळा अकळ तयाची ।।१०४।। ऐसियाही त्या कुग्रामांत । जात्या अतीव दयावंत । होते कांहीं भाग्यवंत । ते त्या महंत मानीत ।।१०५।। तात्या कोते यांची आई । नांव जियेचें बायजाबाई । पाटींत भाकऱ्या घेऊनि डोयीं । रानांत जाई दुपारा ।।१०६।। कोस कोस रान धुंडावें । दाट झाड झुडूप तुडवावें । वेड्या फकीरास या हुडकावें । पायां पडावें तयाच्या ।।१०७।। काय तिच्या त्या सत्वाची थोरी । ओली कोरडी भाजी भाकरी । रानीं वनीं दुपारीं तिपारीं । भरवी न्याहारी बाबांतें ।।१०८।। ऐसें तिचें तपाचरण । बाबाही न विसरले आमरण । केलें तिच्या पुत्राचें कल्याण । पूर्ण स्मरणपूर्वक ।।१०९।। उभयतां त्या स्त्रीपुरुषांचा । फकीरपायीं दृढभाव साचा । फकीरचि देव त्या उभयतांचा । भावार्थियाचाच देव कीं ।।११०।। फकीरानें ध्यानस्थ असावें । बायजाबाईनें पान मांडावें । पाटींतील अन्न वाढावें । खाववावें प्रयत्नें ।।१११।। 'फकीरी अव्वल बादशाही । फकीरीही चिरंतन राही । अमीरी क्षणभंगुर पाही' । सदा बाबांनीं म्हणावें ।।११२।। पुढें बाबांनीं रान त्यागिलें । गांवांत येऊनि राहूं लागले । मशीदींत अन्न खाऊं आदरिलें । कष्ट चुकविले आईचे ।।११३।। ऐसा हा नेम तेव्हांपासुनी । जैसा चालविला त्या उभयतांनीं । तैसाचि तो तयांचे मागुनी । तात्यांनींही चालविला ।।११४।। धन्य धन्य ते संत सदैव । जयांचे ह्रदयी वासुदेव । धन्य तया भक्तांचें सुदैव । समागमवैभव ज्यां त्यांचें ।।११५।। तात्या महाभाग्यवान । म्हाळसापतीचेंही पुण्य गहन । बाबांचे समागमाचा मान । समसमान भोगीत ।।११६।। तात्या आणि म्हाळसापति । मशिदींतचि शयन करिती । बाबांचीही अनुपम प्रीती । दोघांवरती सारखी ।।११७।। पूर्वपश्चिमे उत्तरेस । डोया तिघांच्या तीन दिशांस । पाय परस्परांचे पायांस । मध्यबिंदूस भिडविती ।।११८।। ताणूनि ऐशिया पथाऱ्या । गोष्टी वार्ता चालती साऱ्या । एकास येतां निद्रेच्या लकेऱ्या । तयास दुसऱ्यानें जागवावें ।।११९।। तात्या घोरुं लागतां । उठावें बाबांनीं अवचितां । करोनि तयांसी उलथापालथा । दाबावा माथा तयांचा ।।१२०।। घेऊनि समवेत म्हाळसापती । बिलगती दोघे तात्यांप्रती । आवळूनि धरिती पाय दाबिती । पाठही रगडिती तयांची ।।१२१।। ऐशीं सबंध चवदा सालें । बाबांसवें तात्या मशिदींत निजले । काय भाग्याचे ते दिवस गेले । स्मरणीं राहिले अखंड ।।१२२।। घरी ठेवूनियां मायबापें । बाबांच्या आवडीं मशिदीं झोंपे । प्रेम तें मापावें कवण्या मापें । मोल या कृपेचें कोण करी ।।१२३।। पुढें वडील पंचत्व पावले । तात्या घर-संसारात पडले । झाले घरधनी स्वयें दादुले । निजूं लागले निजगृही ।।१२४।। असो ऐसा निष्ठावंत भाव । तयासीचि साईचा अनुभव । अनाहूत उभा स्वयमेव । भक्त नवलाव पाहूं ये ।।१२५।। तैसेचि रहात्यांत एक गृहस्थ । खुशालचंद नामें विख्यात । होते बाबांचे भक्त धनवंत । नगरशेट गांवींचे ।।१२६।। प्रसिद्ध पाटील गणपत कोते । जैसे बाबांचे फार आवडते । चुलते खुशालचंदांचे होते । तैसेचि बाबांतें प्रिय बहु ।।१२७।। जरी जातीचे मारवाडी । बाबांलागी मोठी आवडी । परस्परांच्या घडोघडी । भेटी सुखपरवडी ते घेत ।।१२८।। हरीच्छेनें कांहीं कालें । वडील शेठजी पंचत्व पावले । तरीही न बाबा विरसले । प्रेम पहिलें दुणावलें ।।१२९।। पुढेंही खुशालचंदांवरती । वाढत गेली बाबांची प्रीति । आदेहान्त दिवसराती । कल्याणा जागती तयांचे ।।१३०।। कधीं गोरथीं किंवा हयरथीं । सवें घेऊनि प्रेमाचे सांगाती । तेथूनि दीड मैलावरती । रहात्याप्रती जात बाबा ।।१३१।। ग्रामस्थ लोक सामोरे येत । ताशे वाजंत्री सवें घेत । बाबांस गांवाचे वेशीवर भेटत । लोटांगणीं येत प्रेमानें ।।१३२।। मग तेथूनि गांवाआंत । बाबांस समारंभें नेत । अति प्रेमें वाजत गाजत । आनंदभरित मानसें ।।१३३।। खुशालचंद आपुले सदनी । बाबांस मग जात घेऊनि । तेथें अल्पाहार करवुनी । सुखासनीं बैसवीत ।।१३४।। मग त्या जुन्या पुराण्या वार्ता । आठवूनि कथिती उभयतां । परस्परांच्या आनंद चित्ता । कोणास वर्णितां येईल तो ।।१३५।। एणेंप्रमाणें आनंद - विहार । पूर्ण होतां फळाहार । बाबा मग स्वानंदनिर्भर । सहपरिवार परतती ।।१३६।। एकीकडे हें रहातें गांव । दुसरीकडे तें निमगांव । या दोहोंच्या मध्यें ठाव । शिरडी गांव वस्तीचा ।।१३७।। जरी या मध्यबिंदूपासून । या दोन गांवांबाहेर प्रयाण । स्थूळ देहें केलें न अनिर्वाण । तरी तयां जाण सर्वत्र ।।१३८।। नाहीं इतर कोठें प्रयाण । नाहीं अग्निरथाचें दर्शन । तरी त्या रथाचें गमनागमन । वेळ प्रमाण त्यां ठावें ।।१३९।। साधावया गाडीची वेळ । भक्तांनीं करावी तयारी प्रबळ । आज्ञा मागूं जातां जवळ । म्हणावें उतावीळ कां झालां ।।१४०।। बाबा न करितां आतां तांतडी । चुकेल माझी मुंबईची गाडी । नोकरीवरी येईल धाडी । साहेब काढील मजला कीं ।।१४१।। साहेब येथें नाहीं दुसरा । कशास व्हावी इतुकी त्वरा । जा खा भाकर तुकडा जरा । जाईं दुपारा जेवुनी ।।१४२।। ऐसी कोणाची आहे प्राज्ञा । कीं त्या वाणीची करील अवज्ञा । लहाना थोरा शहाण्या सुज्ञा । अनुभवविज्ञान सकळां हें ।।१४३।। ज्यानें ज्यानें आज्ञा मानिली । गाडी तयाची कधीं न चुकली । परी जयानें ती अवमानिली । प्रचीती घेतली रोकडी ।।१४४।। एकामागून एक अभिनव । संख्याविरहित ऐसे अनुभव । अनेकांचे अनेक अपूर्व । संक्षेपपूर्वक सांगेन ।।१४५।। हेमाड साईपदीं शरण । पुढील अध्यायीं हेंचि निरुपण भक्त परततां गांवालागून । बाबांचें आज्ञापन हों लागे ।।१४६।। आज्ञा होई तो तो जाई । आज्ञा नाहीं तो तो राही ।

अवमानितां पडे अपायीं । पुढील अध्यायीं दिग्दर्शन ।।१४७।। तैसेंचि मधुकरी वृत्तीचें धारण । साईंस किमर्थ भिक्षान्नसेवन । पंचसूनादि पातकक्षालन । कथानिरुपण पुढारा ।।१४८।। म्हणूनि श्रोतयां चरणीं प्रार्थना । करितों आग्रहें क्षणक्षणा । कराया साईचरित्र-श्रवणा । निजकल्याणाकारणें ।।१४९।। स्वस्ति श्रीसंतसज्जनप्रेरिते । भक्तहेमाडपंतविरचिते । श्रीसाईसमर्थसच्चरिते । श्रीसाईसमर्थावतरणं नाम अष्टमोध्यायः संपूर्णः ।।

।।श्रीसद्गुरुसाईनाथार्पणमस्तु ।। शुभं भवतु।।